

Kilimo cha miti ya mitiki | Kupanda, Kutunza, Kuvuna | Kilimo cha miti ya mitiki

Mti wa mtiki unaojulikana kama mfalme wa mbao ni wa familia ya verbanaceae ambayo hukua kama mti mkubwa. Baadhi ya aina zake ni pamoja na; tiki ya malabar, tiki ya Afrika Magharibi, tiki ya konni, na tiki ya adilabad.

Mtiki unapopandwa kwenye udongo wenye rutuba, una uwezo wa kutoa futi za ujazo 10–15 za kuni katika takriban miaka 14. Shina lake hukua hadi urefu wa futi 25–30 na kipenyo cha inchi 35–45. Mahitaji ya hali ya hewa ya kilimo cha mtiki ni hali ya hewa ya joto ya kitropiki yenye unyevunyevu, halijoto ya juu zaidi ya 39–44°C na kiwango cha chini cha 13–17°C. Mvua kati ya 1250– 3750mm kwa mwaka na mwangaza wa juu. Mitiki huhitaji udongo wenye kina kirefu na usio na maji mengi, wenye chokaa na pH bora iliyo kati ya 6.5–7.5.

Kuandaa Kitalu na kupanda mitiki

Kila kitalu kiwe na upana wa mita 1.2, na umbali wa 0.3 M hadi 0.6 M uachwe kati ya vitalu, na umbali wa 0.6 M hadi 1.5 M kati ya safu za vitalu. Lima udongo kwa kina cha 0.3 M na udongo na uuache kwa muda wa mwezi mmoja. Kisha weka udongo huo kwenye kitalu na uchanganye na mchanga na mboji.

Unaweza kupanda kwa kutawanya mbegu au kwenye safu kwa umbali wa cm 5–10. Panda kwa muachano wa mita 2 kwa mita 2 hadi mita 2.5 kwa mita 2.5. Kupanda kwa mstari ni bora kiuchumi kwani huokoa mbegu, na husababisha uotaji na ukuaji mzuri.

Maandalizi ya ardhi

Tumia viriba vya plastiki kwa kupanda. Chimba mashimo ya 45cm kwa 45cm. Weka 100g ya mbolea kwenye shimo wakati wa kupanda na baada ya hapo kwa vipimo vya mgawanyiko. Imarisha udongo baada ya kupanda na kisha kumwagilia maji. Udhhibiti wa magugu ni muhimu katika hatua za ukuaji za kuanza, yaani miaka 1–3. Wadudu na magonjwa husababisha uharibifu mkubwa. Ubwiri unga

husababisha majani kudondoka mapema.

Kupunguza mimea ya mitiki

Fanya upunguzaji wa kwanza katika miaka 5–10 baada ya kupanda. Takriban 25% ya miti huachwa kwa ukuaji na maendeleo zaidi baada ya upunguzaji wa pili. Unaweza kupanda mseto na mazao kama vile mpunga, mahindi, pilipili, ngano na mbogamboga. Kwa muhtasari, mtiki huhitaji kiasi kikubwa cha kalsiamu kwa ukuaji mzuri, kwa hivyo ni spishi ya calcareous.